

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. LAPKRIČIO 25 D. NUTARIMO NR. 1494 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KARINIO ATSTOVO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Išvados	Pastabos	Argumentai
<p>1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija</p>	<p>1.1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos karinio atstovo, jo pavadootojų ir padėjėjų institutą reglamentuoja Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas (toliau – KASOKTĮ). Pagal šio įstatymo 42 str. 3 d. nuostatas numatoma, kad kariniu atstovu, jo pavadootoju ar padėjėju gali būti skiriami kariai ir tai laikoma karo tarnybos atlikimu. Atsižvelgiant į tai, kad Žvalgybos įstatymas nereglamentuoja karinių atstovų ir jų pavadootojų ir padėjėjų skyrimo, bei atsižvelgiant į KASOKTĮ 2 str. 11 d. nuostatas, siūlome įvertinti, ar kariniu atstovu ar jo pavadootoju galėtų būti skiriami ne krašto apsaugos sistemos atstovai, nepavaldūs krašto apsaugos ministrui ar kariuomenės vadui, pvz., žvalgybos pareigūno statusą turintys asmenys, nesantys profesinės karo tarnybos kariais. Atsižvelgiant į tai kvestionuotinas žvalgybos pareigūnų nurodymas Lietuvos Respublikos karinio atstovo nuostatuose (toliau – Nuostatai) ta apimtimi, kiek apimami ir ne profesinės karo tarnybos kariai (pvz., Nuostatų 12 p.), atitikimo įstatyminiam reguliavimui aspektu. Savo ruožtu turi būti įvertinama ir tai, kad profesinės karo tarnybos kario sąvoka apima ir karius, turinčius žvalgybos pareigūno statusą, todėl dabartinis reguliavimas ir šiuo metu</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Vadovaujantis KASOKTĮ 3 str. 1 d. 4 p., Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – AOTD) yra krašto apsaugos sistemos (toliau – KAS) žvalgybos institucija, t. y. krašto apsaugos ministrui pavaldi integrali KAS dalis.</p> <p>Projektu siekiama nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį karinio atstovo pavadootoju galėtų būti skiriami ir AOTD žvalgybos pareigūnai.</p> <p>Projektas patikslintas Nuostatų 12 punkte prieš žodžius „žvalgybos pareigūnas“ įrašant žodžius „Antrajame operatyvinių tarnybų departamente prie Krašto apsaugos ministerijos tarnaujantis“.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad KASOKTĮ 42 str. 3 d. reglamentuoja profesinės karo tarnybos (toliau – PKT) karių skyrimą į tam tikras institucijas ir (ar) pareigas, tačiau neužkerta galimybės į šiame straipsnyje numatytas karinio atstovo, pavadootojo, padėjėjo pareigas skirti asmenį, neturintį PKT kario statuso, ir kad šiam klausimui reguliuoti yra skirti Nuostatai.</p> <p>Pažymėtina, kad tokią praktiką taiko ir kitos NATO narės, pvz., Latvija, Slovakija.</p>

<p>leidžia skirti kariniu atstovu profesinės karo tarnybos karius, turinčių žvalgybos pareigūno statusą.</p>	
<p>1.2. Atsižvelgiant į tai, kad profesinės karo tarnybos kariams, turintiems žvalgybos pareigūno statusą, Žvalgybos įstatymas nėra taikomas pilna apimtimi (Žvalgybos įstatymo 29 str. 3 d.), ir be išlygų taikomos tik Žvalgybos įstatymo 32 ir 33 straipsnių, 34 straipsnio 4 dalies, 39, 40, 41, 48 ir 49 straipsnių, 50 straipsnio 6 dalies, 51 straipsnio 1 ir 2 dalių, 54 straipsnio 2 dalies ir 64 straipsnio nuostatos, darytina išvada, kad KASOKTĮ 42 str. 3 d. laikytina specialiu reguliavimu Žvalgybos įstatymo 50 str. 5 d. atžvilgiu, todėl profesinės karo tarnybos kariai, turintys žvalgybos pareigūno statusą, turėtų būti skiriami kariniais atstovais, jų pavaduotojais ar padėjėjais vadovaujantis KASOKTĮ 42 str. 3 d., o ne Žvalgybos įstatymo 50 str. 5 d. Atsižvelgiant į tai, ir Žvalgybos įstatymo 50 str. 5 d. nurodymas keičiamo nutarimo preambulėje bei specialios skyrimo tvarkos, nukrypstančios nuo KASOKTĮ 42 str. 3 d. reguliavimo (Nuostatų 14 p.), numatymas būtų nepagrįstas. Tuo pačiu pastebėtina, kad Nuostatų 14 p. nuostatos turėtų būti suderintos su KASOKTĮ 42 str. 3 d. numatant ir Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pritarimą skiriant karinį atstovą arba apsiribojant nuoroda į KASOKTĮ 42 str. 3 d. nustatytą tvarką.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Papildyti preambulę atsisakyta. Dėl ministro diskrecijos skirti į karinio atstovo, pavaduotojo pareigas pažymėtina, kad vadovaujantis KASOKTĮ 10 str. 4 d. ministras gali dalį savo teisių perduoti KAS institucijų vadovams, o AOTD yra KAS institucija (KASOKTĮ 3 str. 1 d. 4 p.), taigi žvalgybos pareigūno paskyrimas galės būti įgyvendintas tik krašto apsaugos ministrui suteikus įgaliojimus AOTD direktoriui.</p> <p>Projektu siekiama žvalgybos pareigūną skirti į karinio atstovo pavaduotojo pareigas, tuo tarpu pagal KASOKTĮ 43 str. 3 d. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pritarimas reikalingas tik dėl asmens skyrimo kariniu atstovu.</p>
<p>1.3. Taip pat turėtų būti įvertintas ir pagrįstas bendro rotacijos tvarkos reikalavimo netaikymas žvalgybos pareigūnams asmenų lygiateisiškumo ir Nuostatų 18 ir 19 p. nustatomų funkcijų kontekste (Nuostatų 14 p.).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Žvalgybos pareigūnų perkėlimą į kitas pareigas reglamentuoja Žvalgybos įstatymo 50 str., kuriame rotacijos principas nėra numatytas.</p>

	1.4. Analogiškai, Nuostatų 18 ir 19 p. nurodytų funkcijų kontekste turėtų būti pagrįsta ir Nuostatų 21 p. nustatoma išlaidų apmokėjimo šaltinio taisyklės išimtis.	Neatsižvelgta. Projekte atsisakyta papildyti 21 p. dėl žvalgybos pareigūnų išlaikymo išlaidų, kadangi tai reglamentuojama Žvalgybos įstatymo 64 ¹ str.
2. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija	2.1. <i>Dėl Nutarimo projekto esmės</i> Nutarimo projektu siekiama nustatyti teisinį reguliavimą, pagal kurį <u>karinio atstovo pavaduotoju galėtų būti skiriamas žvalgybos pareigūnas</u> (atitinkamai nustatoma jo skyrimo ir atšaukimo tvarka). Siūlomas teisinis reguliavimas kelia abejonių dėl šių priežasčių:	
	2.1.1. Karinio atstovo sąvoka yra apibrėžiama Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 1 straipsnio 11 dalyje: „Karinis atstovas – nuolatinis <u>Lietuvos kariuomenės vado</u> atstovas tarptautinėje organizacijoje“ (pabraukimas – mūsų). Minėtojo įstatymo 11 straipsnyje nustatyta, kad Lietuvos kariuomenė yra savarankiška institucija, turinti viešojo juridinio asmens statusą, kurią sudaro kariuomenės pajėgos, junginiai, daliniai ir kiti kariniai vienetai, o 12 straipsnyje nustatomi kariuomenės uždaviniai: saugoti valstybės teritoriją, palaikyti kovinę parengtį, tam tikrais atvejais organizuoti ir koordinuoti žmonių paieškos ir kitus darbus. Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatyme žvalgybos institucija yra apibrėžiama kaip „valstybės institucija, kuriai šio įstatymo nustatyta tvarka pavesta vykdyti žvalgybą ir kontržvalgybą“ (2 straipsnio 9 dalis), o žvalgybos pareigūnas – kaip „ <u>asmuo</u> , pagal žvalgybos pareigūno tarnybos	Atsižvelgta iš dalies. Argumentai pateikti prie Teisingumo ministerijos 1 pastabos.

	<p>ar profesinės karo tarnybos sutartį <u>tarnaujantis žvalgybos institucijoje</u> ir vykdamas žvalgybą ar kontržvalgybą <...>“ (2 straipsnio 12 dalis). Atsižvelgiant į nurodytąsias įstatymų nuostatas, manome, kad Nutarimo projektu nustačius, kad karinio atstovo pavaduotoju gali būti žvalgybos pareigūnas, <u>iš esmės būtų išplėsta karinio atstovo sąvoka, apibrėžta Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme.</u></p>	
	<p>2.1.2. Iš Nutarimo projekto preambulės matyti, kad Nutarimo projekto teisinis pagrindas be kita ko yra Žvalgybos įstatymo 50 straipsnio 5 dalis, pagal kurią „atsižvelgiant į atitinkamų specialistų poreikį, žvalgybos pareigūnai žvalgybos institucijos vadovo įsakymu <u>gali būti laikinai perkelti tarnauti į Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės, konsulinės įstaigos ir atstovybės prie tarptautinių organizacijų</u> <...>“. Pažymėtina, kad <u>ši įstatymo nuostata savaime nereiškia, kad žvalgybos pareigūnas gali būti skiriamas būtent karinio atstovo pavaduotoju.</u> Taigi, Nutarimo projekte nurodyta Žvalgybos įstatymo 50 straipsnio 5 dalis vertintina kaip nepakankamas teisinis pagrindas siūlomam teisiniam reguliavimui nustatyti. Šiame kontekste pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra nurodęs, kad su asmens teisėmis susijęs teisinis reguliavimas turi būti nustatytas įstatyme.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pildyti preambulę atsisakyta. Žvalgybos įstatymo 50 str. 5 d. nustato galimybę laikinai perkelti žvalgybos pareigūnus į joje išvardytas institucijas, tarp jų ir į atstovybes prie tarptautinių organizacijų, nenustatant konkrečių pareigų. Kaip ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose, numatytas perkėlimas į institucijas, organizacijas, nenurodant konkrečių pareigybių (pvz., Valstybės tarnybos įstatymo 25 str. 1 d. nustato, kad karjeros valstybės tarnautojas su jo rašytiniu sutikimu gali būti perkeltas į kitas pareigas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir atstovybėse prie tarptautinių organizacijų, taip pat perkeltas dirbti į specialiąsias misijas).</p> <p>KASOKTĮ 42 str. 3 d. reglamentuoja PKT karių skyrimą į tam tikras institucijas ir (ar) pareigas, tačiau neužkerta galimybės į šiame straipsnyje numatytas karinio atstovo, pavaduotojo, padėjėjo pareigas skirti asmenį, neturintį PKT kario statuso, ir kad šiam klausimui reguliuoti yra skirti Nuostatai.</p>
	<p>2.2. Dėl konkrečių Nutarimo projekto nuostatų</p>	

<p>2.2.2. Iš Nutarimo projekto nuostatų nėra aiškūs karinio atstovo pavadootojo teisinis statusas, kiek tai susiję su jo pavaldumu: viena vertus, pagal Nutarimo projektu keičiamų Lietuvos Respublikos karinio atstovo nuostatų (toliau – keičiami Nuostatai) 14 punktą <u>karinį atstovą – žvalgybos pareigūną – skiria žvalgybos institucijos vadovas</u>, kariuomenės vado teikimu, esant raštiškam užsienio reikalų ministro pritarimui, tuo tarpu pagal šiuo metu galiojančių Lietuvos Respublikos karinio atstovo nuostatų 9 punktą karinis atstovas yra tiesiogiai pavaldus Lietuvos kariuomenės vadui, o karinio atstovo pavadootojai ir padėjėjai - tiesiogiai pavaldūs kariniam atstovui (šių nuostatų nesiūloma keisti).</p>	<p>Neatsižvelgta. Projektu neketinama keisti nuostatų, susijusių su karinio atstovo ir jo pavadootojo pavaldumu, kadangi Nuostatuose nustatyta, kad karinio atstovo pavadootojas yra pavaldus kariniam atstovui.</p>
<p>2.2.3. Iš keičiamų Nuostatų 12 punkto nėra aišku, ar karinio atstovo pavadootojui – žvalgybos pareigūnui – būtų taikomi kokie nors specialūs reikalavimai šiai pareigybei užimti.</p>	<p>Neatsižvelgta. Projektu nesiūloma žvalgybos pareigūnui, skiriamam karinio atstovo pavadootoju, nustatyti specialiųjų reikalavimų, kadangi jie nėra nustatyti ir kariniam atstovui, pavadootojui, padėjėjui pagal dabartinį reguliavimą.</p>
<p>2.2.4. Svarstyтина, ar keičiamų Nuostatų 14 punkte neturėtų būti nurodyta karinio atstovo pavadootojo – žvalgybos pareigūno – skyrimui taikoma rotacijos tvarka.</p>	<p>Neatsižvelgta. Žr. atsakymą į Teisingumo ministerijos 1.3 pastabą.</p>

Raimundas Karoblis
Krašto apsaugos ministras